

I. GİRİŞ

Türklerde, Büyük Selçuklular zamanında 1040'larda ilk medresenin kurulmasından önce, okula benzer bir kurumda sürdürülen eğitsel etkinlikler görülmemektedir. Osmanlı, saray ve devlet adamı yetiştirme dışında toplumun eğitimiyle pek ilgilenmemiştir. Eğitim genellikle vakıflar kanalıyla yürütülmüş, ilköğretimin zorunlu olması 1824'te konuşulmaya başlanmış ve 1848'de öğretmen yetiştiren bir okul açılmıştır. II Meşrutiyet dönemi eğitsel düşüncelerin yoğunluk kazanmaya başladığı dönemdir. Eğitim konusunun ciddi olarak ele alınması, bilimsel ve laik temeller üzerine oturtulması ve ülke koşullarına göre sisternleştirilmesi, örgün eğitimden yetişkin eğitime, mesleki teknik eğilimden öğretmen yetiştirmeye kadar eğitimle ilgili her konuya önem verilmeye başlanması Cumhuriyet'in kurulmasından sonra hızlanmıştır.

Son yıllarda, eğitim hizmetleri, yasalarda ve planlarda belirtilen hedeflere ulaşamadığı gibi toplum tarafından d\ yetersiz bulunmaktadır. Öğretmen yetiştirme işi 1982 yılından bu yana üniversitelerde eğitim fakültelerinde yapılmaktadır. Tarihsel süreç içinde ilköğrelnien okulları, eğitim enstitüleri, köy enstitüleri, yüksek öğretmen okulları gibi uygulamaların olumlu yanları fakülte yapısına yansıtılmamıştır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ve eğitim fakülteleri arasında yeterince iletişim olmadığından, zaman zaman kimi alanlarda öğretmen açığı/fazlalığı oluşmaktadır. MEB, bu açığı kapamak için, örneğin öğretmen olarak yetişmemiş on binlerce üniversite mezununu 1996-1997 döneminde öğretmen olarak istihdam etmiştir. Yeterli sayıda ve nitelikte öğretmen yetiştirmesi beklenen eğitim fakülteleri de pek çok sorunla içi içedir: 1992 yılında, yeterli kaynaklar oluşturulamamışken birdenbire çok sayıda üniversite ve eğilim fakültesi açılmıştır; fakülteler, personel ve alt yapı eksikliği içindedir ve kolay kolay yeni eleman bulamamaktadır; fakültelerdeki öğretim elemanlarının bir bölümünün öğretmenlik formasyonu yoktur; YÖK eğitim fakültelerinin gelişmesine destek olamamakta/ olmamaktadır; fakültelerde öğretmenlik formasyon dersleri çok kalabalık sınıflarda yapılmaktadır; öğretmen adayını iyi bir öğretmen ve eğitimci yapacak, onu düşünen, okuyan; inceleyen, araştıran ve düşündüklerini yazıp konuşabilen insan olarak yetiştirecek dersler ve uygulamalar yetersizdir; fakültelerde öğretmen adaylarına genel kültür, öğretmenlik bilinci, sevgisi ve becerisi kazandırılmamaktadır; öğretmen adayına yeterince uygulama yaptırılmamaktadır; fakültelere öğrenci seçiminde ÖSS dışında başka ölçütler uygulanmamaktadır; kişisel özellikleri öğretmen olmaya uygun olmayan kimseler de öğretmenlik alanlarına girmektedir.

Eğitim fakülteleri, gelen öğrenciyi özel olarak seçemediklerinden, ortaöğretimde bu öğrencilerin nasıl yetiştiği .ve kimlerin öğretmen olmak istedikleri önem kazanmaktadır. Öğretmen liseleri, temelde, yükseköğretimdeki öğretmenlik alanlarının öğrenci kaynağı olacağı düşünülen okullardır. Ancak, öğretmen liseleri ve diğer liseler öğrencilere, laik ve demokratik değerler kazandıramamaktadır.

Yukarıda dile getirilen olumsuzlukların pek çoğu, MEB'in yanlış karar ve uygulamalarından, YÖK'ten ve eğitim fakültelerinden kaynaklanmaktadır. Bir sorun kaynağı da üniversitelerdir. Genelde üniversiteler, ortaöğretimin üstüne dört yıl daha öğretim yapılan bir kurum niteliğini aşmamakla ve gençleri geleceğe hazırlayamamaktadır. YÖK'ün 6 Kasım 1997 tarihli yazılarıyla uygulamaya koyduğu yeni öğretmen yetiştirme modeli, istenen ve aranan nitelikteki öğretmeni yetiştirmekten uzak olduğu için eğitimcilerce eleştirilmektedir. Sorun, "bugünün Türkiye'sinde her şey bozuk, öğretmen yetiştirme konusu da bu genel bozukluktan etkilenmektedir" sözleriyle geçiştirilemeyecek nitelikte ve önemdedir.